

UZASADNIENIE

do całości wyroku

Decyzją z dnia 3 lutego 2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił M. K. (1) prawa do rekompensaty. W uzasadnieniu wskazano, iż zgodnie z art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych rekompensata z tytułu utraty możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze przysługuje ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31.12.1948, który przed dniem 1 stycznia 2009 r. wykonywał przez co najmniej 15 lat pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS. W ocenie organu rentowego wnioskodawca do dnia 31.12.2008 r. 15 letniego okresu pracy w szczególnych warunkach nie wykazał. Udokumentował 10 lat 2 miesiące i 15 dni.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł ubezpieczony podnosząc, iż pracował w szczególnych warunkach jako traktorzysta w Spółdzielni Usług Rolniczych w G. od 02.05.1985 do 8.12.1989 roku. Ponadto wskazał nową okoliczność, dotyczącą tego, że pracował w Przedsiębiorstwie (...) w Ł. jako kierowca samochodu powyżej 3,5 tony od 1.10.1999 do 31.03.2001 roku.

odwołanie k. 3

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując argumentację podniesioną w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo podniesiono, że wnioskodawca dotychczas nie przedstawił żadnych dokumentów dotyczących zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) i okres ten nie był dotychczas weryfikowany przez ZUS.

odpowiedź na odwołanie k.5

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

Wnioskodawca M. K. (1) urodził się w dniu (...).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. przyznał wnioskodawcy prawo do emerytury od dnia 8.01.2023 r. tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego, jednocześnie kolejną decyzją, wydaną tego samego dnia odmówiono prawa do rekompensaty.

decyzje w aktach ZUS

W okresie od 2.05.1985 do 8.12.1989 roku wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w Spółdzielni Usług Rolniczych w G. jako traktorzysta. W tym okresie wykonywał usługi rolnicze oraz był mechanikiem przy naprawie sprzętu rolniczego. Zakład pracy wystawił wnioskodawcy świadectwo wykonywania prac w szczególnych warunkach, nie wskazując daty wystawienia tego dokumentu. Pieczętka wskazuje na posiadanie (...) i NIP przez Spółdzielnię, a zatem świadectwo wystawiono już po zmianie ustrojowej.

świadectwo k 5 akt rentowych dotyczących emerytury

W świadectwie pracy, wystawionym przez ww. Spółdzielnię w dniu 8.12.1989 roku wskazano, że wnioskodawca był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy jako traktorzysta – mechanik.

świadectwo pracy k 9 akt rentowych dotyczących kapitału początkowego

Będąc traktorzystą wnioskodawca wykonywał prace polowe, zaś zimą wykonywał usługi transportowe na rzecz rolników. W okresie wiosenno – jesiennym Spółdzielnia wysyłała go do prac polowych takich jak opryski, wykopki,

orka, cięcie łąki M. K. jeździł również kombajnem zbożowym. Zimą przewożono materiały budowlane, wapno. Wnioskodawca jeździł wówczas traktorem z dwoma przyczepami.

przesłuchanie wnioskodawcy k 38 odwrót i 39 odwrót, zeznania świadka A. S. k 39

W okresie od 1.10.1999 do 31.03.2001 M. K. (1) był zatrudniony w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w Ł. na stanowisku kierowca samochodu powyżej 3,5 tony oraz kierowca/robotnik drogowy.

Na umowach o pracę i świadectwach pracy wskazano, że w okresie od 1.10.1999 roku i od 1.11.1999 do 2.05.2000 roku wnioskodawca miał pracować jako kierowca samochodu powyżej 3,5 tony.

W okresie od 3.05.2000 do 31.03.2001 roku był zatrudniony jako kierowca/robotnik drogowy, a od 21.09.2001 roku jako kierowca – mechanik.

Dokumenty k 14-23

Oceniając materiał dowodowy Sąd pominął zeznania świadków i przesłuchanie wnioskodawcy co do charakteru pracy w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w Ł.. Okres zatrudnienia u tego pracodawcy nie był wcześniej w ogóle analizowany przez ZUS, bowiem wnioskodawca nie dostarczył do organu rentowego jakichkolwiek dokumentów. Dlatego, aby zachować zasady postępowania przed organem rentowym, sąd przekazał wniosek o uwzględnienie okresu zatrudnienia w tym Przedsiębiorstwie jako nowy wniosek dotyczący stażu ubezpieczeniowego do rozpoznania przez ZUS.

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie nie jest zasadne.

Zgodnie z art. 21 ust.1 ustawy o emeryturach pomostowych (tj. Dz. U. z 2018 r. , poz. 1924) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS, wynoszący co najmniej 15 lat.

Stosownie do treści ust. 2 tego przepisu rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W myśl art. 23 ust.1 i 2 powołanej ustawy ustalenie rekompensaty następuje na wniosek ubezpieczonego o emeryturę; rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Celem rekompensaty, podobnie jak i emerytury pomostowej, jest łagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych przy pracach w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. W przypadku rekompensaty realizacja tego celu polega jednak nie na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, lecz na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego (zob. np. M. Zieleniecki, Komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych, LEX/el. 2017; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 31.03.2016 r., III AUa 1899/15, LEX 2044406).

Przesłanką negatywną zawartą w art.21 ust.2 ustawy o emeryturach pomostowych jest nabycie prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

W przedmiotowej sprawie bezsporne jest, że odwołujący się nie nabył prawa do emerytury pomostowej, ani prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym w związku z wykonywaniem pracy w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze.

Stosownie natomiast do treści art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2020 r. , poz. 53) za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych.

Z kolei przepis art. 32 ust.4 stanowi, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust.2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, to jest na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz.43 z późn. zm.).

Z § 1 cytowanego rozporządzenia wynika, że jego treść stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, wymienione w §4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia.

Przepis § 2 ust.1 rozporządzenia ustala, że za okresy uzasadniające nabycie prawa do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu uważa się okresy, w których praca w szczególnych warunkach jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca nie wykazał, że pracował 15 lat w szczególnych warunkach.

Do powyższej kategorii prac nie można zaliczyć zatrudnienia na stanowisku traktorzysty.

Sąd Okręgowy podziela w pełni utrwaloną już linię orzeczniczą, zgodnie z którą:

1. Ze względu na odmienną specyfikę pracy wykonywanej w rolnictwie, nie można jej utożsamiać z pracami wykonywanymi w transporcie, o których mowa w wykazie A, dział VIII, poz. 3 stanowiącym załącznik do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r., a w konsekwencji pracy kierowcy kombajnu (zbożowego) i ciągnika rolniczego (traktora) wykonywanej w rolnictwie nie można uznać za pracę wykonywaną w szczególnych warunkach.

2. Prace transportowe za pomocą ciągnika rolniczego (traktora) można zaliczyć do wykonywanej w transporcie pracy w warunkach szczególnych - pod warunkiem, że były wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy i polegały na przemieszczaniu pojazdu na drogach publicznych (mimo że nie były wykonywane w przedsiębiorstwie transportowym), o tyle nie ma podstaw do potraktowania prac polowych jako prac w transporcie. Narażenie na warunki szkodliwe i uciążliwe dla zdrowia przy pracach polowych, nie może przesądzać o zakwalifikowaniu pracy kombajnisty do pracy wykonywanej w transporcie.

(Wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 9 lutego 2023 r. (...) 12/22).

W rozpoznawanej sprawie wnioskodawca był traktorzystą, pracującym na ciągniku przy pracach polowych od wiosny do jesieni. Ponadto jeździł również kombajnem zbożowym. To była zasadnicza część jego pracy. Zimą przewoził materiały budowlane rolnikom, ale w żaden sposób nie zostało wykazane, aby był to transport drogowy i aby praca taka była świadczona bez przerwy w pełnym wymiarze godzin. Nawet przy bardzo daleko posuniętej ostrożności można by było ewentualnie uwzględnić kilka miesięcy, przypadających na okresy zimowe, co i tak nie wpłynęło na brak prawa do rekompensaty.. Sąd jednak nie znalazł podstaw do takiego uwzględnienia z uwagi na bardzo skąpy i bardzo powierzchowny materiał dowodowy.

Wobec powyższego okres od 2.05.1985 do 8.12.1989 roku nie może być zaliczony jako praca w szczególnych warunkach.

Co do drugiego okresu, to na podstawie art. 464 kpc sąd przekazał wniosek o zaliczenie do stażu ubezpieczeniowego i do pracy w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia w Wojewódzkim Przedsiębiorstwie (...) w Ł., bowiem do tej

pory okres ten nie został poddany analizie przez organ rentowy. Świadczenia pracy i inna dokumentacja dotycząca tego zatrudnienia została złożona po raz pierwszy w sądzie. Sąd nie dopatrył się tych dokumentów w aktach rentowych.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 kpc, oddalił odwołanie.